

РІШЕННЯ

КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

” 29. “ 08 2019 р.

Протокол № 6/3-19

Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам і посібникам для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників

Заслухавши й обговоривши доповідну записку «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам і посібникам для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників», інформацію в. о. директора Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Завалевського Ю. І. та інші аналітичні матеріали,

КОЛЕГІЯ УХВАЛЮЄ:

1. Доповідну записку «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам і посібникам для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників» взяти до відома.

2. Схвалити:

перелік навчально-методичних посібників для педагогічних працівників, яким надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», згідно з додатком 1;

перелік навчально-методичних посібників для педагогічних працівників, які працюють з учнями з особливими освітніми потребами, яким надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», згідно з додатком 2;

перелік посібників серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти, яким надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», згідно з додатком 3;

перелік навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами, яким надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», згідно з додатками 4 і 5.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Міністра Карандія В. А.

За голову колегії,
перший заступник Міністра

Павло Хобзей

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

«Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам і посібникам для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників»

Сучасні учні суттєво відрізняються від своїх однолітків навіть початку нового тисячоліття. І це є ключовим чинником для перегляду освітньої парадигми, зокрема в методиках навчання. Йдеться про її наповнення новим змістом і новими формами організації освітнього процесу, переформатування педагогічного мислення тощо. Сьогодні школа, втративши монополію на трансляцію знань, повинна стати тим соціальним інститутом, який готує особистість до повноцінного життя у швидкоплинному світі, що ґрунтується на досягненнях у сфері цифрових технологій.

Підготовка людини до дорослого життя переважно стосується системи освіти, яка має мобільно переорієнтовуватися на потреби суспільства і адекватно прогнозувати запити майбутнього. Недоцільним є орієнтувати сучасну шкільну освіту на набуття знань і абстрактних умінь і навичок, не прив'язаних до життя дитини.

Рішенням колегії Міністерства освіти і науки України року (протокол від 30.05.2019 № 4/3 – 19) схвалено переліки назв підручників і посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, щодо яких планується проведення конкурсного відбору та видання за кошти державного бюджету у 2019 році.

Листом МОН України від 04.06.2019 № 1/11 - 5175 поінформовано потенційних авторів/упорядників щодо підготовки посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників.

Водночас доповідаємо, що працівниками Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (далі - ІМЗО) створені інструктивно-методичні рекомендації щодо розробки навчально-методичної літератури для педагогічних працівників, а також інструктивно-методичні матеріали щодо підготовки посібників серії «Шкільна бібліотека» для здобувачів повної загальної середньої освіти та розміщені на вебсайті ІМЗО (листи ІМЗО від 18.04.2019 № 22.1/10 – 1395, від 03.05.2019 № 22.1/10 – 1584).

Протягом червня – липня поточного року автори, упорядники разом з видавництвами працювали над створенням сучасних підручників і посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників задля реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Відповідно до Порядку надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України», затвердженого наказом МОН України від 17.06.2008 № 537 «Про затвердження та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 липня 2008 року за № 628/15319, видавництва подали комплект документів до ІМЗО.

На розгляд комісії Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України було подано 85 рукописів:

- 20 – навчально-методичних посібників для педагогічних працівників із 13 назв;
- 5 – навчально-методичних посібників для педагогічних працівників, які працюють з учнями з особливими освітніми потребами;
- 53 – посібника серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти з 8 назв;
- 1 – назва навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами 2 класу;
- 6 – назв навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами.

Не подали навчально-методичні посібники для педагогічних працівників з методики навчання англійською/німецькою/французькою мовами у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти, а також навчально-методичний посібник «Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти».

За результатами розгляду комісії Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України порушено клопотання перед колегією Міністерства освіти і науки України про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам та посібникам для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, наведених у п'ятьох додатках.

Звертаємо увагу, що не всі подані на розгляд комісії посібники ввійшли до наведених переліків. Причинами є невідповідність назвам, які були схвалені 30 травня 2019 року колегією Міністерства освіти і науки України; повторення навчального матеріалу/художніх текстів, що розміщені в підручниках для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти, а також нерозуміння авторів-упорядників жанрово-стильових особливостей щодо написання посібників.

Ефективність впровадження реформи небезпідставно пов'язується з рівнем підготовленості педагога, тому освіта потребує осучаснення навчально-методичного забезпечення закладів загальної середньої і післядипломної педагогічної освіти задля спрямування вектору методичних зусиль сучасного педагога початкової школи, зокрема, на впровадження в освітньому процесі компетентісно орієнтованих методик навчання/педагогічних технологій щодо здійснення розкриття потенційних можливостей змісту, форм і методів навчання з предмету вивчення/інтегрованого курсу щодо формування ключових та предметних компетентностей здобувачів освіти. Зasadничі принципи, на яких мають базуватися сучасні методики - наукова об'єктивність, відповідність матеріалу сучасним науковим концепціям та практична зорієнтованість, сучасність/актуальність їхнього змісту в контексті реального життя здобувача освіти. Реалізація зазначеного завдання передбачає видання для педагогічних працівників навчально-методичних посібників, що розкриватимуть теоретичні основи інновацій Нової української школи та особливості їх впровадження в шкільну практику.

З метою втілення в освітній процес ідей Нової української школи на розгляд колегії Міністерства освіти і науки України виносяться переліки навчально-методичних посібників для педагогічних працівників, яким надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 1 і 2).

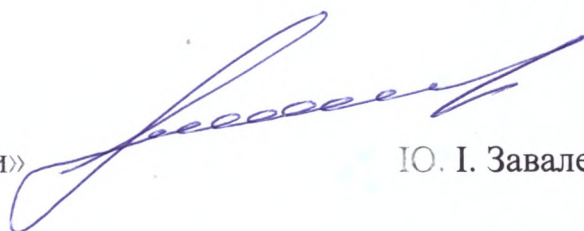
Головним і складним завданням перед авторами-упорядниками постало створення нових посібників серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти, не повторюючи змісту підручників закладів загальної середньої освіти. Окрім того, посібники художньої літератури містять навчальний матеріал українською мовою, передбачений трьома навчальними програмами в шкільному курсі літератури (української, зарубіжної, національних меншин); а посібники науково-популярної літератури – з історії, природознавства, біології, географії для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти. На розгляд колегії Міністерства освіти і науки України подається перелік посібників серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти, яким надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 3).

До переліку навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами, якій надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 4 і 5), включені підручники, які відповідають їхнім психофізичним можливостям і забезпечують закономірності освітньої практики навчання учнів з інтелектуальними порушеннями, стимулюють пошуково-пізнавальну діяльність.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 41 «Про затвердження Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників» видання навчальної літератури, призначеної для впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, визначених у п'ятьох додатках, можливе після проведення конкурсного відбору. Для цього розроблено Порядок конкурсного відбору підручників та посібників для осіб з особливими потребами, здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти і посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників, який затверджено наказом Міністерства освіти і науки України та зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Просимо розглянути доповідну записку та прийняти відповідне рішення, проект якого додається.

В. о. директора
Державної наукової установи
«Інститут модернізації змісту освіти»

Ю. І. Завалевський

«Схвалено»
За голову колегії,
перший заступник Міністра

Павло Хобзей

Додаток 1

до рішення колегії МОН України
«29. 08. 2019 року

Протокол № 6/3-19

**Перелік навчально-методичних посібників
для педагогічних працівників, яким надається гриф
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»**

1. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: порадник для вчителя» (авт. Шиян Р. Б., Софій Н. З., Онопрієнко О. В., Найда Ю. М., Пристінська М. С., Большакова І. О. За загальною редакцією Н. М. Бібік, доктора пед. наук, професора, дійсного члена НАПН України).
2. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти» (авт. Кірик М. Ю., Данилова Л. І.).
3. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: порадник вихователю групи продовженого дня у закладах загальної середньої освіти» (авт. Дмитрів Г. І., Фреїк Н. В, Владика О. Т., Глинянюк Н. В., Грицюк О. Є., Добрянська Н. М., Маротчак Р. М., Семанюк Р. С., Скрипник Р. Е., Тарасюк М. Б., Фущич У. С.).
4. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» (авт. Вашуленко М. С.).
5. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» (авт. Гільберг Т. Г., Тарнавська С. С., Павич Н. М.).
6. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Хомич О. Л., Гарбузюк І. В., Андрук Н. В.).
7. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів» (авт. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В.).
8. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1–2 класах на засадах компетентнісного підходу» (авт. Масол Л. М.).

9. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти» (авт. Антонова О. П.).

10. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти» (авт. Фідкевич О. Л., Бакуліна Н. В.).

11. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання української мови в класах з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти: компетентнісний підхід» (авт. Ющук І. П., Гнаткович Т. Д., Михайловська Н. А., Ребрик Н. Й., Борисова Є. Е.).

12. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання української мови в класах з навчанням румунською мовою закладів загальної середньої освіти» (авт. Михайловська Н. А., Фонарюк Т. І., Морараш А. К., Димашок Г. В., Рошка А. Р.).

В. о. директора
Державної наукової установи
«Інститут модернізації змісту освіти»

Ю. І. Завалевський

«Схвалено»
За голову колегії,
перший заступник Міністра

* Павло Хобзей

Додаток 2
до рішення колегії МОН України
«29.» 08. 2019 року

Протокол № 6/3-19

**Перелік навчально-методичних посібників для педагогічних працівників, які працюють з учнями з особливими освітніми потребами, яким надається гриф
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»**

1. Навчально-методичний посібник «Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі» (авт. Колупаєва А. А., Таранченко О. М.).
2. Навчально-методичний посібник «Навчання дітей із порушеннями зору» (авт. Костенко Т. М., Гудим І. М.).
3. Навчально-методичний посібник «Навчання дітей із порушеннями слуху» (авт. Кульбіда С. В., Литовченко С. В., Таранченко О. М., Жук В. В., Федоренко О. Ф., Литвинова В. В.).
4. Навчально-методичний посібник «Компенсаторне навчання дітей з інтелектуальними порушеннями» (авт. Василенко-ван де Рей А., Ліщук Н. І., Морозова Н. В., Піддубна П. М. (за редакцією Ліщук Н. І.).
5. Навчально-методичний посібник «Асистент учителя в закладі загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням» (авт. Колупаєва А. А., Коваль Л. В., Компанець Н. М., Квітка Н. О., Лапін А. В.).

В. о. директора
Державної наукової установи
«Інститут модернізації змісту освіти»

Ю. І. Завалевський

«Схвалено»
За голову колегії,
перший заступник Міністра

Павло Хобзей

Додаток 3
до рішення колегії МОН України
«29.» 08. 2019 року

Протокол № 6/3-19

**Перелік посібників
серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти,
яким надається гриф
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»**

1. «Антологія. Фольклор, міфи і легенди народів світу в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт.- упор. Чумарна М. І.).

2. «Антологія. Фольклор, міфи і легенди народів світу в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (упор. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Сакович Л. С., Ніколенко К. С., Борисова Є. Л., Мігалі А. І., Туряниця В. Г., Сластьон С. Е.).

3. «Антологія. Фольклор, міфи і легенди народів світу в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (укл. Зіневич Л. С.).

4. «Антологія. Казка в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (упор. Туржанський І. В.).

5. «Антологія. Казка в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (упор. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Сакович Л. С., Ніколенко К. С., Борисова Є. Л., Мігалі А. І., Туряниця В. Г., Сластьон С. Е.).

6. «Антологія. Казка в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт.- упор. Морщавка Ю. О.).

7. «Антологія. Казка в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (передмова Панасенко Т. М., примітки і методичні рекомендації Шкарупа Т. І.).

8. «Антологія. Казка в шкільному курсі літератури» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. - упор. Ковінько М. В., Горобець Ю. В.).

9. «Сучасна художня література» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (упор. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Сакович Л. С., Ніколенко К. С., Борисова Є. Л., Мігалі А. І., Туряниця В. Г., Сластьон С. Е.).

10. «Сучасна художня література» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. - упор. Ковінько М. В.).

11. «Унікальні сторінки географії. Визначні географічні відкриття» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Гільберг Т. Г., Лис Ю. В., Совенко В. В.).

12. «Унікальні сторінки географії. Визначні географічні відкриття» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт-упор. Скляренко В. М., Мірошникова В. В., Цацко О. П., Ковальов А. Г.).

13. «Цікаві факти з історії давніх часів» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Мустафін О. Р.).

14. «Цікаві факти з історії давніх часів» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Бандровський О. Г.).

15. «Цікаві факти з історії давніх часів» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. – укл. Голованов С. О.).

16. «Захопливий світ біології» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Каліберда М. С., Панов В. В., Чайковська М. А.; за ред. Шаламова Р. В.).

17. «Цікаво про фінанси» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Біденко С. В, Золотаревич І. А.).

18. «Основи споживчих знань. Споживча етика» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Овчарук О. В., Пужайчерда Л. М.).

В. о. директора
Державної наукової установи
«Інститут модернізації змісту освіти»

Ю. І. Завалевський

«Схвалено»
За голову колегії,
перший заступник Міністра

Павло Хобзей

Додаток 4
до рішення колегії МОН України
«29» 08. 2019 року

Протокол № 6/3-19

**Перелік навчальної літератури
для осіб з особливими освітніми потребами 2 класу, якій надається гриф
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»**

1. «Математика» підручник для 2 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (авт. Королько Н. І.).

В. о. директора
Державної наукової установи
«Інститут модернізації змісту освіти»

Ю. І. Завалевський

«Схвалено»
За голову колегії,
перший заступник Міністра

Павло Хобзей

Додаток 5
до рішення колегії МОН України
« 29 » 08. 2019 року

Протокол № 6/3-19

**Перелік навчальної літератури
для осіб з особливими освітніми потребами, якій надається гриф
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»**

1. «Я досліджую світ» підручник для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (у 2-х частинах) (авт. Трикоз С. В., Блеч Г. О.).
2. «Я досліджую світ» підручник для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (авт. Мельникова Л. О., Дембовська М. П.).
3. «Українська література» підручник для 6 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (авт. Дмитрієва М. В.).
4. «Математика» підручник для 6 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (авт. Королько Н. І.).
5. «Українська література» підручник для 10 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (авт. Дмитрієва М. В., Кравець Н. П.).
6. «Українська мова» підручник для 10 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F 70) (авт. Кравець Н. П.).

В. о. директора
Державної наукової установи
«Інститут модернізації змісту освіти»

Ю. І. Завалевський